

Potřebujeme aktuální strategii rozvoje našeho státu

Naše vláda v čele s premiérem Ing. Petrem Nečasem se usilovně stará o šetření finančních prostředků ve státním rozpočtu. Neuvažuje o získávání finančních prostředků z produkce nových výrobků s vysokou přidanou hodnotou uplatňovaných na světovém trhu. Proč? Pan premiér Nečas nemá dost času. Ani jednou se nezúčastnil celého jednání Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace, jejímž je předsedou. Základním zanedbávaným úkolem rady je vypracovat strategický plán rozvoje výzkumu a vývoje v České republice v návaznosti na rozsáhlou náročnou produkci. Cílem je zlepšit naši konkurenceschopnost a obstát na světovém trhu s výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Chybí ale manažerské řízení, které je základní podmínkou splnění tohoto cíle.

Situace v zahraničí

Chovají se politické elity v ostatních průmyslových státech Evropské unie podobně? Nikoliv. V Německé spolkové republice byla zavedena opatření usnadňující inovace průmyslových procesů v malých, středních i velkých podnicích. Různými způsoby podporují podnikatelskou sféru vlády dalších průmyslových států nejen v Evropské unii.

Představa, že správné zaměření výzkumu a vývoje obstará jen neviditelná ruka trhu, patří minulosti. O strategickém zaměření výzkumu a vývoje rozhodují vlády (v USA, v Japonsku, v Číně, v Ruské federaci, v Německu i ve většině dalších průmyslových států). Jinak tomu nemůže být ani u nás.

Správně nám ještě nedávno bylo za vzor dáváno Finsko, kde předsedou Rady pro výzkum a technologie (STPC) byl též premiér a členy této rady jsou ministři resortů souvisejících s technickým rozvojem a financemi, významní vědci s prokazatelnými výsledky a zástupci průmyslových podniků s rozhodujícím vlivem na jejich úspěšnost. STPC byla založena počátkem šedesátých let minulého století. Za jejího působení se Finsko změnilo z agrární země s dřevozpracujícím průmyslem na zemi s rozvinutou mikroelektronikou, informační technikou a rozsáhlou moderní strojírenskou výrobou.

Situace u nás

Lepší budoucnost nás čeká, budou-li upovádaní politici nahrazeni talentovanými politiky s primární snahou podporovat rozvoj vědy, techniky a vzdělávání v našem státě ve všech politických stranách. To je do značné míry

odpovědnost nás všech. V tomto směru lze příznivě hodnotit činnost ministra průmyslu a obchodu Ing. Martina Kocourka.

Situace v oblasti technického rozvoje se ve světě významně mění. Ve většině podniků v průmyslových státech nejen v Evropské unii je usilovně zdokonalována produkce na základě průmyslového výzkumu a vývoje, který je usměrňován základním výzkumem a požadavky zákazníků. Vzhledem k novým poznatkům v moderních vědních oborech se mění i vlastnosti zejména výrobků s vyšší přidanou hodnotou ve prospěch výrobce i zákazníka. Zvýšenou pozornost při plánování výzkumné činnosti a následné produkci vyžaduje marketingový pohled na svět. Stát by měl podporovat výzkum a vývoj v těch oborech, které mu přinesou užitek. Máme šance v mnoha průmyslových oborech. Jedním z nich je letecký průmysl, kde je jich mnoho nevyužitých. Ve Výzkumném leteckém ústavu dosud pracují vynikající odborníci, kteří mají k dispozici zázemí pro experimentální vývoj využitelný i pro jiné strojírenské výrobky. Toto pracoviště v současné době slouží i zahraničním zákazníkům. Letecké technologie jsou hnacím motorem intenzivního pokroku ve strojírenství. Konstrukce letadel dosahují značné spolehlivosti, optimální životnosti při minimální hmotnosti, vyžadují vhodný konstrukční materiál a minimální náklady na výrobu. Ani působení světové ekonomické krize nezničilo naši pozici jednoho z největších výrobců moderních lehkých a ultralehkých letadel. Stovky těchto letadel jsou exportovány do celého světa. Po dvaceti letech byla v České republice zahájena v Aircraft Industries (Let Kunovice) sériová výroba dopravního turboprotulového letadla L 410 pro devatenáct cestujících, patřícího do kategorie General Aviation. Jeho prodej v roce 2011 i v letech dalších je potvrzován objednávkami a dalším konkrétním zájmem ze zemí na všech kontinentech. Zisk tohoto podniku v roce 2009 činil 125 milionů korun.

Rozvoj našeho průmyslu vyžaduje moderně vzdělané pracovníky

Pryč je doba, kdy byl průmysl posuzován podle počtu komínů na čtvereční kilometr. Dnes se průmysl hodnotí podle toho, s jakou rychlostí modernizuje výrobky využitím výpočetní techniky, sensoriky, nových technologií obrábění, nových konstrukčních materiálů, miniaturizace elektronických obvodů a dalších teprve se rodících oborů. Pou-

ze moderně vzdělaní pracovníci mohou tímto způsobem zlepšovat dokonalost výrobků a snižovat jejich pracnost.

Hlavním problémem našich vysokých škol technického zaměření je nedostatek moderně vzdělaných mladších profesorů, kteří mají za sebou aktivní práci při řešení aktuálních problémů v základním výzkumu, aplikovaném výzkumu a vývoji. Jak zlepšit kvalitu vysokoškolských učitelů, zvýšit úctu k jejich činnosti a příliv mladých nadaných vědců k pedagogické činnosti na vysokých školách technického zaměření? To je důležitá otázka nejen pro ministra školství. Tato situace je aktuální v USA, Číně, Evropské unii, Ruské federaci a ve většině dalších průmyslových států.

Praxe ukazuje, že na kvalitě vysokoškolského vzdělání závisí úspěch průmyslu, který se orientuje na výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Bez kvalitně vzdělaných talentovaných pracovníků nelze vyřešit nejnáročnější problémy výzkumu a vývoje ani dobře řídit moderní podniky. Nedostatek takových pracovníků v poradních orgánech vlády výrazně brzdí modernizaci našeho průmyslu zaostávajícího (i přes dílčí úspěchy) za rozvojem průmyslových států Evropské unie.

Zřízení Technologické agentury České republiky

Technologická agentura České republiky je podřízena přímo vládě a jejím hlavním úkolem je připravovat a implementovat programy aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Jejím dalším významným úkolem je podporovat spolupráci mezi výzkumnými organizacemi a podnikatelskou sférou, přičemž cílem je zvýšit konkurenceschopnost a hospodářský růst České republiky. Ředitelem výzkumné rady této agentury se stal prof. Ing. Vladimír Mařík, DrSc., vedoucí katedry kybernetiky na ČVUT v Praze, který úspěšně řídil spolupráci mnoha světově proslulých společností při řešení výzkumných problémů. Jeho zkušenosti mohou pomoci při strategickém plánování rozvoje jednotlivých průmyslových oborů, a tím přispět k úspěšné produkci a uplatnění na světovém trhu. To povede k příznivějšímu naplňování státního rozpočtu. Činnost Technologické agentury České republiky nepochybně nahrazuje nedostatečnou práci Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace.

Ing. Jiří Černohorský, DrSc.